

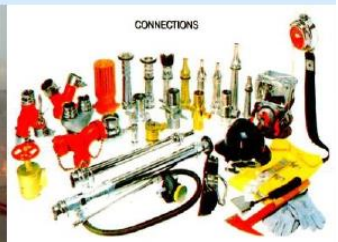
ภาคผนวกที่ 12

เอกสารอบรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย

ความรู้เรื่องอัคคีภัย

Fire Prevention And Control

ไฟ... เป็นพลังงานชนิดหนึ่ง ซึ่งให้ความร้อน
เป็นต้นกำเนิดของพลังงาน และ ไฟอาจก่อให้เกิดภัยอย่าง
มหันต์ได้ หากขาดความรู้หรือขาดความระมัดระวังใน
การใช้และการควบคุม ดูแลแหล่งกำเนิดไฟ

สาเหตุที่ทำให้เกิดอัคคีภัย

อุปกรณ์หรือเครื่องกำเนิดความร้อนชำรุด

สูบบุหรี่หรือจุดไม้ขีดไฟทิ้งต่างๆที่ยังไม่ดับ

ทำการตัด/เชื่อมโลหะด้วยก๊าซหรือไฟฟ้า

การแตกรั่วของท่อน้ำมันไฮโดรลิก

ใช้สารไวไฟใกล้กับแหล่งกำเนิดความร้อน

การทับถมกันของเศษวัสดุ

อุปกรณ์ไฟฟ้าชำรุดหรือใช้เกินกำลัง

คราบเขม่าสะสมในปล่องระบายควันจำนวนมาก

การสันดาปเองของสารบางชนิด

ใช้เชื้อเพลิงเหลวในทางที่ผิด

การแตกร้าวของท่อก๊าซ

การเสียดสีกันระหว่างชิ้นส่วนของเครื่องจักร

การติดต่อดูกลามจากอัคคีภัย

ฟ้าผ่า

ภัยอันตรายจากไฟไหม้

มีความมืดปกคลุม

มีแก๊สพิษและควันไฟ

มีความร้อนสูงมาก

ระยะการเกิดไฟไหม้

- **ไฟไหม้ขั้นต้น**

ตั้งแต่เห็นเปลวไฟ จนถึง 4 นาที สามารถดับได้ โดยใช้เครื่องดับเพลิงเบื้องต้น

- **ไฟไหม้ขั้นปานกลาง**

คือ ระยะเวลาไฟไหม้ไปแล้ว 4 นาที ถึง 8 นาที อุณหภูมิจะสูงมากเกินกว่า 400 C

- **ไฟไหม้ขั้นรุนแรง**

คือ ระยะเวลาไฟไหม้ต่อเนื่องไปแล้ว เกิน 8 นาที และยังมีเชื้อเพลิงอีกมากมาย
อุณหภูมิจะสูงมากกว่า 600 C ไฟจะลุกลามขยายตัวไปทุกทิศทางอย่างรุนแรงและรวดเร็ว

องค์ประกอบของไฟ Component of Fire

ประเภทของไฟ

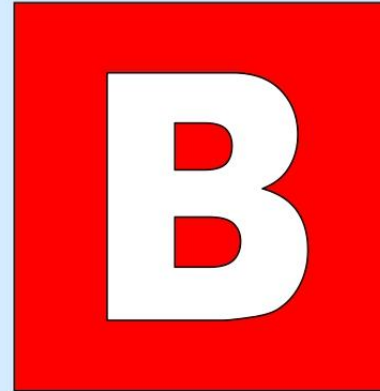
ไฟประเภท A ได้แก่ไฟที่ลุกไหม้วัตถุเชื้อเพลิง ธรรมดา

เชื้อเพลิงส่วนมากอยู่ใน
สถานะของของแข็ง
เช่น ไม้ กระดาษ เสื้อผ้า
พลาสติก ฝ้าย หุ่น
ฯลฯ

วิธีดับไฟประเภท A ที่ดีที่สุด คือ การลด
ความร้อน (Cooling) โดยใช้น้ำ

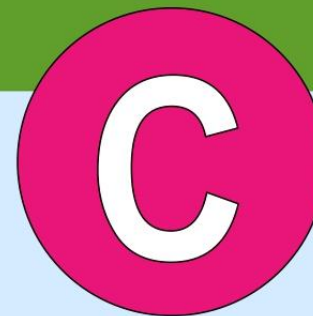
**ไฟประเภท B
ได้แก่ไฟที่ลุกไหม้
วัตถุเชื้อเพลิง
เหลว และ
ก๊าซ**

เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ชนิดต่างๆ ทินเนอร์
แอลกอฮอล์ สารตัวทำละลาย
เช่น ก๊าซหุงต้ม, โพรเพน, บิวเทน
ไฮโดรเจน, อะซิทีลีน

วิธีดับไฟประเภท B ที่ดีที่สุด คือ กำจัดออกซิเจน
ทำให้ยับยั้งอากาศ โดยคลุมดับ ใช้ผงเคมีแห้ง ใช้
ฟองโฟมคลุม

ไฟประเภท C ได้แก่ไฟที่ลูกหม้ออุปกรณ์ที่มี กระแสไฟฟ้า

วิธีดับไฟประเภท C ที่ดีที่สุด คือ ตัด
กระแสไฟฟ้า แล้วจึงใช้ก๊าซ
คาร์บอนไดออกไซด์ หรือน้ำยาเหลว
ระเหยที่ไม่มี CFC ไล่ออกซิเจน
ออกไป

ไฟประเภท D ได้แก่ไฟที่ลูกใหม่โลหะติดไฟ
สารเคมีติดไฟ

**ได้แก่ ผงแมกนีเซียม เซอร์โครเมียม
ไททาเนียม ผงอลูมิเนียม**

วิธีดับไฟประเภท **D** ที่ดีที่สุด คือ การทำให้窒อากาศ หรือใช้
สารเคมีเฉพาะ (ห้ามใช้น้ำเป็นอันขาด) ซึ่งต้องศึกษาหาข้อมูล
แต่ละชนิดของสารเคมีหรือโลหะนั้นๆ

การป้องกันและระงับอัคคีภัย

1). กำจัดสาเหตุ สาเหตุแห่งอัคคีภัย

1.1 ประมาท ในการใช้เชื้อเพลิง การใช้ความร้อน การใช้ไฟฟ้า

1.2 อุบัติเหตุ ทั้งโดยธรรมชาติ และเกิดจากมนุษย์

1.3 ติดต่อกุณลาม การนำความร้อน การพาความร้อน การแผ่รังสีความร้อน

1.4 ลูกไฟไหม้ขึ้นเอง การทำปฏิกิริยาทางเคมี การหมักหมม อินทรีย์สารวางเพลิง
ทั้งทางตรง และ ทางอ้อม

2). คุมเขตลูกกลาม

- คุมเขตลูกกลาม รับผิดชอบ ยับยั้งไฟ ด้วยการทำความเข้าใจในหลัก วิธีการดับไฟ จึงมีอย่างน้อย 3 วิธี คือ
  1. ทำให้้อับอากาศ ขาดออกซิเจน
  2. ตัดเชื้อเพลิง กำจัดเชื้อเพลิงให้หมดไป
  3. ลดความร้อน ทำให้เย็นตัวลง

* และการตัดปฏิกิริยาลูกโซ่ *

3). ลดความสูญเสียชีวิต

- ด้วยการ
- 1.สำรวจตรวจตรา เช่น ตรวจสอบระบบไฟฟ้าสม่ำเสมอ
  - 2.จัดหาเครื่องมือ เช่น ถังดับเพลิง
  - 3.ฝึกปรีพร้อมผู้ใช เช่น มีการฝึกอบรม การซ้อมอัคคีภัย

วิธีการดับไฟ   จึงมีอย่างน้อย 3 วิธี คือ

1. ทำให้อัปอากาศ ขาดออกซิเจน
2. ตัดเชื้อเพลิง กำจัดเชื้อเพลิงให้หมดไป
3. ลดความร้อน ทำให้เย็นตัวลง

เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ Portable Fire Extinguishers

ชนิดน้ำ
Water

Download from www.safesite.com

โฟมเคมี

Foam

B

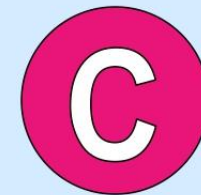
Download from www.Jorpor.com

๗
น้ำยาเหลวระเหย

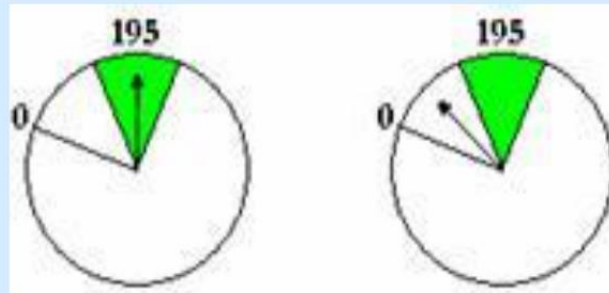

B

C

คาร์บอนไดออกไซด์เหลวแบบสะสมแรงดัน
 CO_2

การตรวจสอบแรงดันในถังดับเพลิง

“เข็มตั้งยังใช้ได้ เข็มเอียงซ้ายไม่ได้การ”

การติดตั้งเครื่องดับเพลิง

การติดตั้งเครื่องดับเพลิง

ให้ติดตั้งสูงจากพื้น

โดยวัดถึงส่วนที่สูงที่สุดของเครื่องดับเพลิง

ต้องไม่เกิน 140 ซม.

เพื่อให้ทุกคนสามารถหยิบใช้ได้สะดวก

ทำตัวอย่างอะไรเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้

1. อย่าตกใจ ให้ตั้งสติ และคิด
2. แจ้งเพื่อน หรือหัวหน้าเพื่อกดสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ และช่วยกันดับไฟ
3. ใช้ถังดับเพลิงดับไฟทันที
4. อพยพออกจากพื้นที่ (เกิดเพลิงไหม้รุนแรง)
5. อยู่ในที่ปลอดภัย ที่จัดเตรียมไว้

วิธีใช้เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

- การหิ้วถัง
- มองหาเป้าหมาย
- การเข้าดับ

